

Philippe Besson

Nech těch lží

román

Paseka

Přeložila Markéta Krušinová

Nech těch lží

Vyšlo také v tištěné verzi

Philippe Besson

Nech těch lží – e-kniha
Copyright © Paseka, 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Nech těch lží

Philippe Besson

Nech těch lží

Paseka

Přeložila Markéta Krušinová

*Cet ouvrage, publié dans le cadre du Programme
d'aide à la publication F. X. Šalda, a bénéficié
de la collaboration de l'Institut français de Prague.*

*Tato kniha vychází za pomoci programu
na podporu publikační činnosti F. X. Šalda
Francouzského institutu v Praze.*

ARRÊTE AVEC TES MENSONGES

© Éditions Julliard, Paris, 2017

Translation © Markéta Krušinová, 2024

Cover Photo © Michał Patycki, 2024

ISBN 978-80-7637-500-0

ISBN ePUB: 978-80-7637-641-0

ISBN MOBI: 978-80-7637-642-7

ISBN PDF: 978-80-7637-643-4

**Památce Thomase Andrieua
(1966—2016)**

„Touha se nedá přivolat. Buď je tu od prvního pohledu, nebo nikdy neexistovala. Buď je okamžitým vycítěním erotického vztahu, nebo není.“ — Marguerite Durasová, Milenec

„Řekl: Rozhodl jsem se, že už nebudu milovat muže, ale ty, ty ses mi líbil.“— Hervé Guibert, Blázen do Vincenta

**„Dospěl jsem k bolestně nezvratnému závěru, že doba, kdy bylo možné cokoli, kdy bylo možné dělat, co chceš a kdy chceš, je pryč. Budoucnost už neexistovala. Všechno bylo v minulosti a mělo tam zůstat.“
— Bret Easton Ellis, Lunární park**

Jednoho dne, můžu říct kdy přesně, znám konkrétní datum, jednoho dne sedím v hotelové hale v menším městě, v hale, která zároveň slouží jako bar, sedím v křesle, povídám si s novinářkou, mezi námi je nízký kulatý stolek, novinářka se mě ptá na můj román *Odhodlat se k loučení*, který právě vyšel, klade mi otázky ohledně rozchodů, ohledně psaní dopisů, ohledně odloučení, jež může leccos napravit, anebo také ne, odpovídám, na tyhle otázky odpovědi znám, odpovídám a skoro svým větám nevěnuju pozornost, slova přicházejí snadno, automaticky, takže můj pohled bloudí po lidech, kteří halou procházejí, pohybují se sem a tam, přicházejí, odcházejí a já těmto vzdalujícím se a přibližujícím se postavám vymýšlím životy, zkouším si představit, odkud jsou, kam se budou vracet, tohle jsem vždycky dělal rád, vymýšlel jsem životy neznámým lidem, kteří mi sotva zkřížili cestu, zajímal se o postavy, je to téměř posedlost, zdá se mi, že to začalo už v dětství, ano, bylo to už tehdy, v nejranějším věku, teď si vzpomínám, že to dělalo starosti mé matce, říkala: Nech těch lží, říkala „lží“ místo „příběhů“, ale mně to zůstalo, takže i po letech v tom stále pokračuju, vytvářím příběhy a teď u toho zároveň i odpovídám na otázky a mluvím o bolesti opouštěných žen, jsou to dvě činnosti, které umím oddělit,

kteřé můžu dělat zároveň, když vtom zahlédnu muže, je ke mně zády, táhne za sebou kufr na kolečkách, vidím mladíka, jenž se chystá vyjít z hotelu ven, mládí vyzařuje z jeho chůze i z držení těla a já jsem v tom okamžiku tím výjevem zdrcený, protože vím, že není možný, je to *výjev, který nemůže být skutečný*, samozřejmě se můžu plést, koneckonců nevidím mu do obličeje, z místa, kde sedím, ani vidět nemůžu, ale jako bych si byl jeho tváří jistý, jako bych věděl, jak ten muž vypadá, a znovu říkám: je to nemožné, doslova nemožné, a přesto mi z úst vyrazí jméno, Thomasi, spíš křičím, Thomasi, až se novinářka naproti mně vyleká, byla skloněná nad svým zápisníkem, ponořená do rychlého sepisování poznámek, zaznamenávání mých slov, a teď zdvihá hlavu, ramena se jí pokrčí, jako kdybych křičel na ni, měl bych se za to omluvit, ale neudělám to, jsem doslova lapený tou pohyblivou scénou, čekám, že jméno, které jsem zakřičel, zaúčinkuje, ale muž se neotočí, jde dál, měl bych z toho jednou provždy vyvodit, že jsem se spletl, že to celé byl jen přelud, že neustálé proudění lidí tam a zpět ten přelud, tu iluzi vyvolalo, ale ne, já se vymršťm, vydávám se pronásledovat vzdalujícího se muže, nevede mě touha něco si ověřit, protože v tuhle chvíli jsem ještě přesvědčen, že se nepletu, že mám pravdu, i když rozum tvrdí opak, i když je zjevné, že ji nemám, dostihnu toho muže na chodníku, položím mu ruku na rameno, on se otočí a.

Kapitola první

1984

Školní dvůr gymnázia, vyasfaltovaný dvůr obklopený starými budovami z šedého kamene se širokými a vysokými okny.

Teenageři s batohy nebo aktovkami u nohou si v malých skupinkách povídají, dívky s dívkami, chlapci mezi sebou. Pokud se člověk zadívá pozorně, všimne si jen o něco málo staršího dozoru.

Je zima.

Pozná se podle holých větví zdánlivě mrtvého stromu zasazeného uprostřed dvora, podle námrazy na oknech, podle páry, která vychází z úst, podle rukou, které se o sebe třou, aby se zahřály.

Polovina osmdesátých let.

Tohle lze vytušit z oblečení: super přiléhavé, po domácí odbarvené džíny s vysokým pasem poseté bílými skvrnami, vzorované svetry, některé dívky na sobě mají pletené barevné návleky, shrnuté ke kotníkům.

Je mi sedmnáct.

Nevím, že sedmnáct už mi nikdy nebude, nevím, že mládí netrvá dlouho, že to je jen okamžik, že zmizí,

a že když si to uvědomíme, je příliš pozdě, je pryč, vy-
pařilo se, ztratili jsme ho, někteří kolem mě to tuší,
a dokonce to i říkají, dospěli to opakuji, ale já je ne-
poslouchám, jejich slova po mně klouzají, nezachytí
se, jsou jak voda na kachním peří, jsem pitomec, bez-
starostný pitomeček.

Chodím do posledního ročníku gymnázia Élieho Vi-
neta v Barbezieux, zaměření C.

Barbezieux neexistuje.

Nebo to řekněme jinak. Nikdo nemůže říct: Tohle
místo znám, dokážu ho ukázat na mapě. Možná krom
čtenářů, a je jich čím dál méně, Jacquese Chardonna,
místního rodáka, který vychvaloval zdejší nepravdě-
podobné „blaho“. Nebo krom těch – a těch je víc, ale
vzpomenou si vůbec? –, kteří se v posledních letech
začátkem srpna vydali po silnici číslo deset na práz-
diny do Španělska nebo do Landes a ocitli se přes-
ně tady, dokonale zablokovaní v dopravních zácpách
způsobených špatně promyšlenou řadou trojbarev-
ných semaforů a zúženou vozovkou.

V Charente. Třicet kilometrů jižně od Angoulême.
Skoro na konci departementu, už skoro v Charente-
-Maritime, skoro v Dordogni. Vápenitá půda vhodná
pro pěstování vinné révy; na rozdíl od studené, jílovité
půdy směrem k Limousinu. Oceánské klima; zimy jsou
mírné a deštivé, ne vždycky je tu léto. Kam až moje pa-
měť sahá, převládá šedá barva; vlhkost. Galorománské

pozůstatky, kostely, hrady; ten náš vypadá jako pevnost, ale co tu kdy bylo k bránění? Kolem jsou kopce; říká se, že krajina je tu zvlněná. A to je asi tak vše.

Tady jsem se narodil. Tenkrát jsme tu ještě měli porodnici. Zavřeli ji před mnoha lety. V Barbezieux se už nikdo nerodí, město je odsouzeno k zániku.

A kdo zná Élieho Vineta? Údajně byl učitelem Montaignovým, i když tato skutečnost nebyla nikdy s určitostí prokázána. Řekněme, že to byl humanista ze šestnáctého století, překladatel Catulla a ředitel Collège de Guyenne v Bordeaux. A že náhoda tomu chtěla, aby se narodil v obci Saint-Médard, jež je součástí Barbezieux. Pojmenovali po něm gymnázium. Nikdo lepší je nenapadl.

Koneckonců, kdo si dnes ještě pamatuje na poslední ročníky se zaměřením C? Dnes se, myslím, říká S. Ta zkratka navíc nesedí na tehdejší podobu. Bývaly to třídy zaměřené na matematiku, údajně ty nejvíce výběrové, nejlepší, ty, které otevíraly dveře do přípravných kurzů na prestižní školy, zatímco ostatní třídy vás odsoudily k obyčejnějším univerzitám a dvouletým studijním programům; nebo to jimi končilo hned, jako ve slepé uličce.

Pocházím tedy z dávných časů, z umírajícího města, z minulosti beze slávy.

Nechápejte mě špatně: nemrzí mě to. Prostě to tak je. Nic z toho jsem si nevybral. Stejně jako ostatní. Prostě